

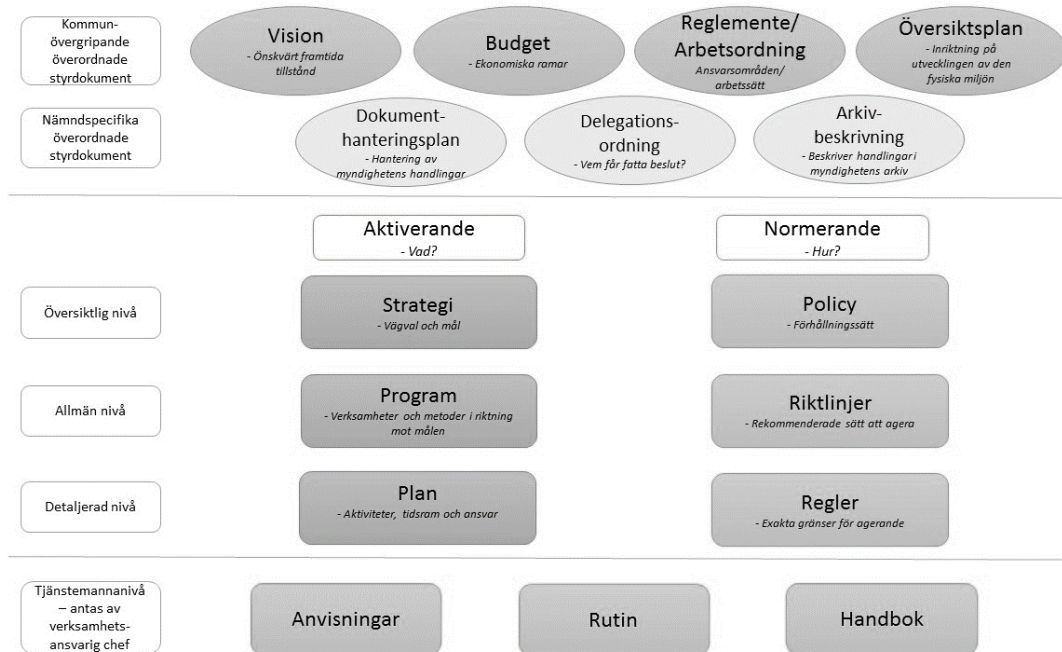
BYGG- OCH MILJÖFÖRVALTNINGENS

Tillsynsplan enligt plan- och bygglagen

Antaget av	Bygg- och miljönämnden
Antaget	2019-12-10 § 115
Giltighetstid	2020
Dokumentansvarig	Bygglovchef

Håbo kommuns styrdokumentshierarki

Diarienummer BMN 2019/00080 nr 4008

Gäller för Bygg- och miljönämnden

**Tidpunkt för
aktualitetsprövning** 2019-12-10

Ersätter tidigare versioner -

Relaterade styrdokument -

Innehållsförteckning

Håbo kommuns styrdokumentshierarki	2
1. Inledning	4
Förkortningar och hänvisningar	4
2. Tillsyn	5
Områden för tillsyn	5
Utföra tillsyn	5
Tillsynsområden	7
Obligatorisk ventilationskontroll, OVK	8
Hissar och andra motordrivna anordningar	9
Lekplatser	9
Olovligt byggande - olovlig åtgärd	10
Bristande underhåll	11
Tillsyn 2019, nedlagd tid	12
Aktiviteter ska under 2020 prioriteras enligt följande:	14
Exempel som konkretiserar och illustrerar bygg- och miljönämndens tillsynsansvar, ingripanden och påföljder	14
Exempel på bygg- och miljönämndens arbete som inte är tillsyn	16

1. Inledning

Tillsyn inom plan- och bygglagens (2010:900), PBL, tillämpningsområde ska bidra till att demokratiskt beslutade lagar och bestämmelser följs och tillämpas i enlighet med lagstiftarens intentioner och på samma sätt i hela landet. Länsstyrelsen och Boverket ska ge kommunerna tillsynsvägledning, råd och stöd. Byggnadsnämnderna i Sverige ska bevaka att samhällets krav är uppfyllda och arbeta för att skapa attraktiva kommuner.

I Håbo kommun utför bygg- och miljöförvaltningens bygglovavdelning bygg- och miljönämndens uppgifter inom plan och bygglagens områden. Bygglovavdelningen ansvarar för handläggning av förhandsbesked, lov, start- och slutbesked samt tillsyn, inom avdelningen hanteras även handläggning av bostadsanpassningsbidrag i avdelningens uppgifter.

Bygg- och miljönämnden ska verka för en god byggnadskultur och stads- och landskapsbild som ska ha god form-, färg- och materialverkan. Nämnden ska därutöver arbeta för att servicen till invånare och företagare ska vara rättssäker, likvärdig och av hög kvalitet genom att bygglov är förenliga med gällande lag och praxis, ge råd och upplysningar och utöva tillsyn över byggandet.

Detta dokument utgör bygg- och miljönämndens tillsynsplan enligt plan- och bygglagstiftningen. Tillsynsplanen ska ses över en gång per år och tas upp i bygg- och miljönämndens decembersammanträde. Syftet med planen är att den ska tydliggöra bygglovavdelningens verksamhet och tillsynsarbete för allmänhet, politiker och tjänstemän och bidra till att tillsynsarbetet kan planeras. Tillsynen sker vid anmälan eller på bygglovavdelningens eget initiativ.

Tillsynsplanen innehåller behovsutredning, konsekvensanalys och prioriteringar.

Förkortningar och hänvisningar

PBL	Plan och bygglagen
PBF	Plan och byggförordningen
HIN	Avhjälpan av enkelt avhjälpta hinder
BFS	Boverkets författningssamling
ALM	Tillgänglighet för allmänna platser
OVK	Obligatorisk ventilationskontroll
H	Hissar och andra motordrivna fordon
DP	Detaljplan
OB	Områdesbestämmelser
BMN	Bygg- och miljönämnden

2. Tillsyn

Målet med bygg- och miljönämndens tillsyn är att:

- Se till att den byggda miljön uppfyller samhällets krav.
- Se till att byggnadsverk, tomter och allmänna platser underhålls och sköts så att värden bevaras samt att olägenheter och olycksrisker inte uppkommer.
- Säkerställa att byggnadsverk som uppförs och ändras har de tillstånd som krävs och samhällets lagar och regler efterföljs.

Områden för tillsyn

I detta avsnitt beskrivs de olika områden som tillsyn kan utövas inom.

Allmänna platser och publika lokaler ska vara tillgängliga för alla

Det innebär att enkelt avhjälpta hinder på allmän plats och i publika lokaler ska åtgärdas.

Underhåll och varsamhet

Byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att utformning och tekniska egenskaper bevaras.

Underhåll och skötsel

Tomter, allmänna platser och andra byggnadsverk än byggnader ska underhållas och skötas så att risk för olycksfall begränsas och betydande olägenheter för omgivning och trafik inte uppkommer.

Ventilation, hissar och andra motordrivna anordningar ska vara godkända

Kontroll av ventilation i byggnader. Kontroll av hissar och andra motordrivna anordningar ska utföras inom bestämt intervall och visa på godkänd funktion.

Tillståndspliktiga åtgärder

Tillståndspliktiga åtgärder ska ha de tillstånd som krävs innan de utförs. Byggregler och kontrollplaner ska följas under byggprojekten och det ska finnas förutsättningar för att utfärda slutbesked.

Utföra tillsyn

Bevaka

Bygg- och miljönämnden ska bevaka att samhällets krav är uppfyllda. Tillsynen ska planeras årsvis genom en tillsynsplan som visar behovsbedömning, konsekvensanalys, prioriteringar och resursåtgång.

Utreda

Så fort det finns misstanke om att det förekommer förseelser inom tillsynsområdet ska ett tillsynsärende påbörjas omgående. Utredningen ska visa på om det förekommer förseelse eller inte och ska avslutas med beslut om att fortsätta ärendet med ett ingripande eller att avsluta ärendet. Ärendet ska diarieföras.

Ingripa

Ett ingripande innebär en påföljd för den som utfört förseelse eller den som gynnats av den. Påföljd innebär att utföraren ska rätta till överträdelsen antingen genom beslut, lovbeslut i efterhand eller genom rivning. Vidare innebär påföljd att utföraren ska rätta till överträdelsen med eller utan byggsanktionsavgift/vite eller enbart betala byggsanktionsavgift.

Den rättsliga regleringen av bygg- och miljönämndens tillsynsansvar

Bygg- och miljönämndernas arbete med tillsyn regleras i plan- och bygglagen och i plan- och byggförordningen. Nedan följer en sammanfattning av vad lagtexten innebär för bygg- och miljönämndens tillsynsansvar.

Plan- och bygglagen (2010:900)

Bygg- och miljönämnden pekats ut som tillsynsmyndighet enligt 11 kap. 3 § PBL.

Av bestämmelsen framgår att bygg- och miljönämnden är skyldig att pröva förutsättningarna för och behovet av att ingripa eller besluta om en påföljd så snart det finns anledning att anta att någon inte har följt en bestämmelse eller föreskrifter, domar eller andra beslut som har meddelats med stöd av 11 kap. 5 § PBL. Tillsyn är att betrakta som myndighetsutövning och det är därför viktigt att ha klart för sig att underlåtenhet att utöva tillsyn ytterst kan leda till straffansvar för tjänstefel enligt 20 kap. 1 § brottsbalken.

Om det finns skäl för ingripande enligt 11 kap. PBL ska bygg- och miljönämnden handlägga frågan skyndsamt enligt 10 kap. 37 § PBL.

De regler om ingripanden och påföljder som bygg- och miljönämnden förfogar över och som den, om förutsättningarna för det är uppfyllda, är skyldig att tillämpa vid sin tillsyn det framgår av 11 kap. 17 – 63 §§ PBL.

Plan- och byggförordningen (2011:338)

I förordningen finns en precisering att tillsyn utövas direkt gentemot den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd (tillsynsobjekt), 1 kap. 6 § plan- och byggförordningen. Tillsynsobjekten framgår av bestämmelserna i 11 kap. 17 - 63 §§ plan- och bygglagen: Byggherrar, fastighetsägare, ägare av byggnadsverk, kontrollansvariga, sakkunniga, funktionskontrollanter, nyttjanderättsinnehavare, väghållare samt huvudmän för allmänna platser.

8 kap. 2 § plan- och byggförordningen innehåller en precisering av bygg- och miljönämndens tillsynsansvar och de regler som bygg- och miljönämnden ska tillsyna (efterhandsgranska). Om inte annat anges i detta kapitel eller annan författning, ansvarar bygg- och miljönämnden för tillsynen över att:

1. byggherren fullgör sina skyldigheter enligt plan- och bygglagen (2010:900) och enligt föreskrifter i anslutning till lagen, och
2. bestämmelserna i 8 kap. 1–18 och 24–26 §§ samt 9 och 10 kap. plan- och bygglagen och i anslutande föreskrifter följs i övrigt.

Bygg- och miljönämndens skyldighet att regelbundet följa upp och utvärdera sitt tillsynsarbete redovisas i 8 kap. 8 § PBF. Det finns även en skyldighet för bygg- och miljönämnden att på begäran lämna den information som Boverket och länsstyrelsen behöver för sin tillsynsvägledning och detta regleras i 8 kap. 9 § PBF. Precisering av sanktionsavgifter vid tillsyn redovisas i 9 kap. PBF.

Tillsynsområden

Enkelt avhjälpna hinder – tillgänglighet

Ett hinder för tillgänglighet eller användbarhet i lokaler dit allmänheten har tillträde samt på en allmän plats ska alltid avhjälpas, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpas. Frågan om ett hinder är enkelt att avhjälpas kan omprövas om förutsättningarna förändras.

Kravet på att avhjälpas enkelt avhjälpna hinder finns i 8 kap. 2 § andra stycket och 12 § andra stycket PBL. Boverket har gett ut tillämpningsföreskrifter, BFS 2013:9, HIN 3-offentliga/publika lokaler, som trädde i kraft den 1 juli 2013.

När allmänna platser eller områden för andra anläggningar än byggnader anläggs ska de göras tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Kravet finns i 8 kap. 12 § första stycket PBL. Boverket har gett ut tillämpningsföreskrifter, BFS 2011:5 ALM 2.

Syfte

För att alla ska kunna vara delaktiga i samhället är det viktigt att funktionshinderperspektivet genomsyrar de kommunala verksamheterna. Det är även viktigt att kommunen arbetar för att förbättra tillgängligheten. I och med ansvaret för den fysiska planeringen har kommunen en avgörande roll i målet om ett tillgängligt Sverige. Bygg- och miljönämnden har ansvaret för att publika lokaler ska vara tillgängliga för alla. Det är en fråga om jämställdhet och rättvisa.

Mål

Att de lokaler som inte inventerats ska inventeras under åren 2019-2023. Inventeringen avser även allmänna platser och lekplatser.

Aktiviteter under 2020

- Starta och fortsätta att driva projektet för enkelt avhjälpta hinder med start den 1 januari 2020. Syftet med projektet är att få fram en riktlinje för hur bygg- och miljönämnden ska arbeta med tillsynen för enkelt avhjälpta hinder. Projektet innebär även att en kartläggning på vad som är gjort och vad som behöver göras kommer att ske, därefter kan en inventering påbörjas.

Obligatorisk ventilationskontroll, OVK

Det är fastighetsägaren, oavsett vem som använder byggnaden, som är ansvarig att en OVK görs (en- och tvåbostadshus är dock undantagna). Bygg- och miljönämnden ska se till att fastighetsägaren tar sitt ansvar. Vid en OVK ska det kontrolleras att ventilationssystemets funktion och egenskaper i huvudsak överensstämmer med de föreskrifter som gällde när systemet togs i bruk. Har en omfattande ombyggnation utförts av ventilationssystemet gäller föreskrifterna som gällde vid ombyggnadsåret. OVK utförs för att säkerställa ett tillfredställande inomhusklimat i byggnaderna. Dessutom ska det undersökas vilka åtgärder som kan vidtas för att förbättra energihushållningen i ventilationssystemet och som inte medför ett försämrat inomhusklimat.

Syfte

Att ha god tillsyn av OVK då ventilationen är väsentlig för en god inomhusmiljö. Bristande ventilation kan leda till en ökning av allergier, astma samt nedsatt prestationsförmåga för de som är i lokalerna. Miljöer där barn vistas bör prioriteras, då de är extra känsliga.

Mål

100 procent av de lagstadgade kontrollerna som ska utföras under respektive år ska vara genomförda.

Aktiviteter under 2020

- Programmera ATOM (en automatiserad modul till ärendehanteringssystemet) som ska sköta påminnelser (till avdelningen samt extern part där mailadress finns).
- Påminnelsebrev om att inkomma med besiktningsprotokoll. Om detta inte inkommer till bygglovsavdelningen förelägga om besiktningsprotokoll.
- Uppdatera mallar.

Hissar och andra motordrivna anordningar

Det är fastighetsägaren som är skyldig att se till att hissen besiktigas i tid. Bygg- och miljönämnden ska se till att fastighetsägaren tar sitt ansvar. Fastighetsägaren ska också se till att det finns en giltig och väl synlig besiktningsskylt i varje hiss. På skylten ska det framgå sista datum för när hissen måste besiktigas nästa gång. Alla hissar ska besiktigas en gång om året.

Tillsynen omfattar även motordrivna anordningar, bostadsanpassningshissar (till exempel trapphissar och lyfthissar) och skidliftar m.fl. Tillsynen omfattar inte motordrivna garageportar vid en- och tvåbostadshus.

Syfte

Att hissar och motordrivna anordningar är säkra att använda.

Mål

100 procent av de lagstadgade kontroller som ska utföras under året ska vara genomförda.

Aktiviteter under 2020

- Programmera ATOM (en automatiserad modul till ärendehanteringssystemet) som ska sköta påminnelser (till avdelningen samt extern part där mailadress finns).
- Påminnelsebrev om att inkomma med besiktningsprotokoll. Om detta inte inkommer till bygglovavdelningen förelägga om besiktningsprotokoll.
- Uppdatera mallar

Lekplatser

Bygg- och miljönämnden ansvarar för att utöva tillsyn över lekplatser. Den har tillsyn över att den som ansvarar för lekplatsen följer kraven vid uppförande och ändring av lekplatser. Tillsynsansvaret gäller oavsett om uppförandet eller ändringen kräver lov eller inte. Nämnden har även tillsyn över att kraven på vård, skötsel och underhåll följs i bruksskedet samt att enkelt avhjälpna hinder undanröjs.

Syfte

Förebygga olycksrisker på lekplatser samt se över tillgängligheten.

Mål

Genomföra besök samt se till att säkerhetsbrister åtgärdas. Samverkan ska ske med tekniska förvaltningen.

Aktiviteter under 2020

Arbeta aktivt med inkomna anmälda ärenden.

Ingen egeninitierad tillsyn kommer att ske under 2020.

Olovligt byggande - olovlig åtgärd

Svartbygge är ofta den folkliga benämningen för att bygga utan bygglov (olovligt byggande). Egentligen står benämningen för alla åtgärder som är bygglovspliktiga men som någon gör utan bygglov.

Om en åtgärd som kräver bygglov, rivningslov, marklov eller anmälan har utförts har bygg- och miljönämnden rätt att ta ut en byggsanktionsavgift. Byggsanktionsavgift kan tas ut även när det gäller till exempel igångsättning av ett bygglovs- eller anmälningspliktigt arbete innan startbesked meddelats eller när ett byggnadsverk börjat användas innan ett slutbesked utfärdats.

Preskriptionstiden för rättelseförelägganden vid olovligt byggande är 10 år och efter det är det för sent att besluta om exempelvis rivning av det olovligt byggda. Tioårsregel gäller dock inte när man ändrat en bostadslägenhet till väsentligt annat ändamål, till exempel kontor eller hantverk. Det är kommunen som har bevisbördan vid ingripanden. Kommunen kan inte ta ut byggsanktionsavgift om bygg- och miljönämnden inte låtit den som byggt olovligt, fått möjlighet att yttra sig inom fem år efter överträdelsen. För andra typer av förelägganden finns däremot ingen preskriptionstid. Om det bedöms möjligt att bevilja lov i efterhand för en olovlig åtgärd, ska kommunen driva ärendet genom lovföreläggande.

Förvanskningförbudet (PBL 8 kap.13 §) skyddar byggnader som är särskilt värdefulla ur historisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Förvanskning avser förändringar av karaktärsdrag eller egenskaper som utgör byggnaders kulturvärden, på ett sådant sätt att ett av dessa värden förstörs helt eller delvis. Det gäller både invändiga och yttre ändringar och oavsett om bygglov krävs eller inte. Skyddet gäller även bebyggelsemiljöer.

Vid ändring av en byggnad då det blir en ytterligare bostad eller lokal för handel, hantverk eller industri krävs bygglov. Enligt 9 kap. 2 § 3a PBL ska förändringen vara väsentlig, exempel på förändringar som är väsentlig ändring:

- Förskola till bostad, kontor, vårdinrättning, café eller restaurang,
- Butik till restaurang, pizzeria eller café,
- Industrilokal till detaljhandel,
- Bostad till hotell eller kontor,

Kontroll av att byggherren har startbesked innan byggnationen påbörjas och slutbesked innan anläggningen tas i bruk, se 10 kap. 3§ PBL.

Syfte

Det är viktigt för det allmännas förtroende att byggnadsnämnderna lever upp till sitt ansvar att se till att samhällskraven blir uppfyllda. Det är en demokratisk rättvisefråga att den enskildes möjlighet att bygga grundas på lagar och bestämmelser och inte på grannarnas goda vilja. Bygg- och miljönämnden kontrollerar att åtgärderna uppfyller de krav som lagen ställer.

Mål

Ta hand om de ärenden som inkommer genom en anmälan till bygg- och miljönämnden.

Aktiviteter under 2020

- Arbeta aktivt med inkomna anmälda ärenden.

Ingen egeninitierad tillsyn kommer att ske under 2020.

Bristande underhåll

Byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att utformningen och de tekniska egenskaperna bevaras. Det innebär att byggnadstekniskt underhåll ska ske så att byggnaden bibehåller de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om till exempel bärförmåga, säkerhet vid användning och vid brand, skydd med hänsyn till hälsa och lämplighet för det avsedda ändamålet.

Tomter, allmänna platser och andra byggnadsverk än byggnader ska underhållas och skötas så att risk för olycksfall begränsas och att betydande olägenheter för omgivning och trafik inte uppkommer. Tomt ska underhållas och skötas oavsett om den är bebyggd eller inte.

Reglerna återfinns i 8 kap. 4-5 §§ och 14-16 §§ PBL samt 3 kap. PBF.

Vid klagomål/anmälan om nedskräpning är det viktigt att den som tar emot anmälan klagör med anmälaren var nedskräpningen skett och vad den innehåller för att rätt avdelning ska kunna handlägga ärendet. Vid osäkerhet kring ansvar bör en gemensam bedömning, mellan bygglovavdelningen och miljöavdelningen, på plats göras.

- Bygg- och miljönämnden ska agera vid anmälan av nedskräpad tomt. Om det är farligt avfall inblandat så ska miljöavdelningen inkopplas till ärendet. Sedan kommer ärendet antingen handläggas tillsammans eller att miljöavdelningen tar över ärendet.

Syfte

Upprätthålla en god status på byggnadsverk och motverka att tomter, allmänna platser och andra byggnadsverk än byggnader inte underhålls och sköts på ett sätt så att risk för olycksfall och betydande olägenheter inte uppkommer.

Mål

Ta hand om de inkommande ärendena.

Aktiviteter under 2020

- Ta hand om de ärenden som inkommer genom en anmälan till bygg- och miljönämnden.

Ingen egeninitierad tillsyn kommer att ske under 2020

Tillsyn 2019, nedlagd tid

Tillsyn 2019	Aktiviteter	Tim/år
Enkelt avhjälpna hinder	Besiktade publika lokaler som finns i Håbo kommun. Uppföljning av tidigare besiktade lokaler	0
OVK	Första brevutskick, påmint samt förelagt	200
Motordrivna anordningar	Första brevutskick, påmint samt förelagt	30
Olovligt byggande	Platsbesök, handläggning, kommunikation, beslut	350
Ovårdad tomt	Platsbesök, handläggning, kommunikation, beslut	450
Lekplatser	Platsbesök, uppföljningar	10
Övriga klagomål	Platsbesök, handläggning, kommunikation, beslut	20
Summa totalt		1 060 h

Tillsyn 2020

Tillsyn 2020	Aktiviteter	Tim/år
Enkelt avhjälpna hinder	Besiktade publika lokaler som finns i Håbo kommun. Uppföljning av tidigare besiktade lokaler	200
OVK	Första brevutskick, påmint samt förelagt	200
Motordrivna anordningar	Första brevutskick, påmint samt förelagt	50
Olovligt byggande	Platsbesök, handläggning, kommunikation, beslut	400
Ovårdad tomt	Platsbesök, handläggning, kommunikation, beslut	400

Lekplatser	Platsbesök, uppföljningar	10
Övriga klagomål	Platsbesök, handläggning, kommunikation, beslut	50
Summat totalt antal timmar		1310 h

Ovan framgår det att 1 310 timmar motsvarar 63 procent av en heltidstjänst. Timmarna kommer att fördelas på tre byggnadsinspektörer samt två handläggare för bostadsanpassning. Fram till och med augusti 2020 finns det en extra resurs på bygglovavdelningen som kommer att arbeta både med tillsyn samt bygglovhantering för att fylla upp för kommande föräldraledighet.

Enligt bygglovavdelningens planering, borde det finnas tillräckliga resurser för att kunna uppfylla den här tillsynsplanen.

Att tillsynen blir utförd enligt plan innebär ytterligare ett steg mot ett tillgängligare, bättre ventilerat och säkrare Håbo för alla.

Vid minskat ärendeflöde av bygglov- och anmälningsärenden kan tillsynens antal timmar öka.

Aktiviteterna ska under 2020 prioriteras enligt följande:

1. Hantera inkomna tillsynsärenden genom anmälan.
2. OVK. Utskick om påminnelse, samt föreläggande där det behövs.
3. Motordrivna anordningar. Utskick om påminnelse, samt föreläggande där det behövs.
4. Besikta publika lokaler utifrån enkelt avhjälpna hinder. Ett särskilt projekt för det beräknas från och med januari 2020.
6. Uppdatera mallar.

Exempel som konkretiserar och illustrerar bygg- och miljönämndens tillsynsansvar, ingripanden och påföljder

1. En lov- eller anmälanpliktig åtgärd har utförts utan lovbeslut eller anmälan eller i strid med lovbeslut.
  - Lovföreläggande om bedömning görs att lov kan ges i efterhand och förbud att fortsätta åtgärden/arbetet
  - Rättelseföreläggande (om inte lov beviljas i efterhand)
  - Vite (kopplat till stoppbeslut/rättelseföreläggande), aktuellt endast om det första föreläggandet inte åtgärdats.
  - Byggsanktionsavgift
  - Beslut om att BMN upprättar ritningar m.m. på ägarens bekostnad
2. En lov- eller anmälanpliktig åtgärd har påbörjats utan startbesked
  - Förbud att fortsätta åtgärden/arbetet
  - Vite, aktuellt endast om det första föreläggandet inte åtgärdats.
  - Byggsanktionsavgift
3. En väsentlig del av kontrollplanen har inte följts
  - Förbud att fortsätta åtgärden/arbetet
  - Vite, aktuellt endast om det första föreläggandet inte åtgärdats.
4. Ett byggnadsverk har tagits i bruk utan slutbesked eller interimistiskt slutbesked
  - Användningsförbud
  - Vite, aktuellt endast om det första föreläggandet inte åtgärdats.
  - Byggsanktionsavgift
5. Det saknas förutsättningar att meddela slutbesked
  - Användningsförbud
  - Vite, aktuellt endast om det första föreläggandet inte åtgärdats.
6. Ett byggnadsverk uppfyller inte tekniska egenskapskrav
  - Åtgärdsföreläggande
  - Rättelseföreläggande

- Förbud att fortsätta åtgärden/arbetet (uppenbarhetskrav)
- Användningsförbud (om säkerhetsbrister)
- Vite eller beslut om att åtgärden ska ske genom BMN på den försumliges bekostnad. Aktuell endast om det första föreläggandet inte åtgärdats.
- Handräckning
- Byggsanktionsavgift

7. Ett byggnadsverk uppfyller inte underhållskravet

- Åtgärdsföreläggande/föreläggande om underhållsutredning
- Vite eller beslut om att åtgärden ska ske genom BMN på ägarens bekostnad. Aktuell endast om det första föreläggandet inte åtgärdats.

8. Ett enkelt avhjälpst hinder har inte undanröjts

- Åtgärdsföreläggande
- Vite eller beslut om att åtgärden ska ske genom BMN på den försumliges bekostnad. Aktuell endast om det första föreläggandet inte åtgärdats.

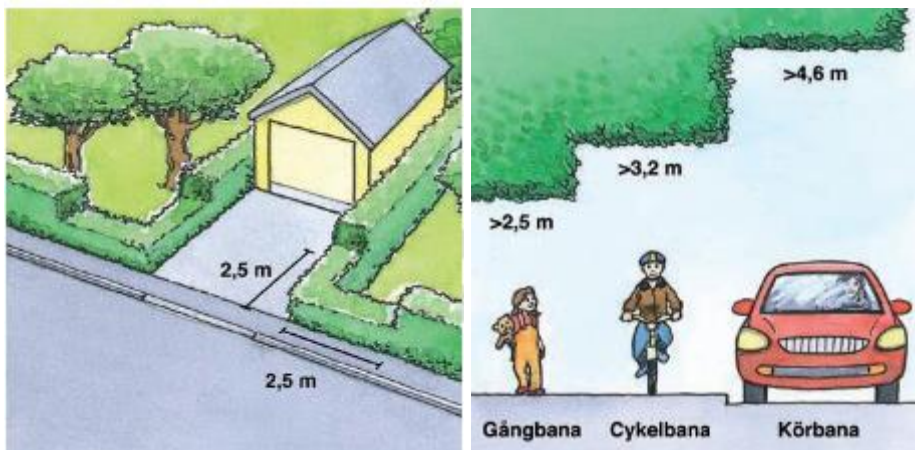
9. En kontrollansvarig eller funktionskontrollant har åsidosatt sina skyldigheter

- Entledigande och utseende av annan
- Anmälan till certifieringsorganet

10. Ett byggnadsverk är förfallet eller skadat i väsentlig omfattning och sätts inte i stand inom skälig tid

- Rivningsföreläggande
- Vite, aktuell endast om det första föreläggandet inte åtgärdats. Aktuell endast om det första föreläggandet inte åtgärdats.

Trafiksäkerhet, vid utfarter ska sikten vara fri minst 2,5 meter från gatan eller gångbanan, häckar och staket får vara högst 80 centimeter höga. Det krävs fri höjd för trafikanter och de buskar eller träd som sträcker sig ut över gata eller gångbana. De får som lägst vara 2,5 meter över gångbana, 3,2 meter över cykelväg och 4,6 meter över körbana.

Exempel på bygg- och miljönämndens arbete som inte är tillsyn

1. Handläggning och prövning av lovansökan
2. Genomgång av handlingar med mera vid tekniskt samråd inför startbesked
  - Byggherrens förslag till kontrollplan
  - Övriga handlingar
3. Beslut om startbesked (eller beslut om vägrat startbesked)
  - Kontrollplan
  - Villkor
4. Kontrollarbete (egenkontroll eller sakkunnig)
5. Arbetsplatsbesök
6. Genomgång av byggherrens dokumentation från egenkontroll
7. Beslut om kompletterande villkor till startbeskedet
8. Genomgång vid slutsamråd

OBS – flera av dessa aktiviteter kan aktualisera en tillsynsinsats. Detta blir till exempel fallet om BN vid ett tekniskt samråd får kännedom om att byggnadsarbetena påbörjats utan startbesked. Bygg- och miljönämnden ska då starta ett tillsynsärende.